

LO TEATRO CATALÀ

PERIÓDICH INDEPENDENT,

DE LITERATURA, ART, NOTICIAS Y ANUNCIS

DESTINAT PRINCIPALMENT À FOMENTAR LO PROGRÉS É INTERESSOS DEL TEATRO DE CATALUNYA

Preus de subscripció	REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ	Preus de cada número
En Barcelona. . . 1'00 ptas. trimestre Fora. . . . . 1'50 » » Artistas d'òpera 25'00 » l' any. Abonats protectors, una pla. cada mes. Pago adelantat.	Viladomat, 164, 4. ^{rt} , 1. ^{ra} Sucursal pera cartas y avisos: en l' Arxiu líric-dramàtic de don J. Gelabert, Unió, 5, 3. ^{er} , 2. ^{na}	Número corrent. . . . . 10 centims Id. atrassat. . . . . 15 id. Los abonats protectors tenen dret á dos exemplars de cada número de LO TEATRO CATALÀ, á que 's publiquin noves que 'ls convinga mentres no desdigan de'l set- manari, y á obtenir rebaixa en los preus de 'ls anuncis particulars.

Nostre grabat.

Si volguéssim exténdre'ns en fer una completa biografia de 'l jove compositor don Eusebi Bosch qual retrato va en aquesta plana, omplíam mes espay de 'l que tenim á nostra disposició en aquet número.

Concretarem, per lo tant nostre tarea. — Eusebi Bosch era molt nen encara (tenia 5 anys) quant ja demostraba gran disposició pera 'l estudi de 'l piano que va comensar ab son avi 'l mestre don Fidel Bosch.

Després d' haver surtit de 'l Col·legi de Escolapios de Sabadell, va tenir á son càrrech la educació artística - musical de 'l jove Bosch, lo professor don J. T. Vilar, y mes tart la completaren los mestres Sr. Arteaga y Vidiella.

L' estudi de 'l violí va ferlo primerament ab lo seu pare desde la edad de 11 anys y després ab D. Domingo Sánchez, fins que 4 anys mes tart va entrar ja en la orquesta de nostre teatro Principal.

Lo malhaurat mestre Balart va donarli lliçons de armonía y composició, y ab tals mestres y una constant aplicació, lográ Eusebi Bosch ser mestre de piano quant va arribar á la edad de 17 anys.

A 'ls vint va entrar en la Societat de Concerts, y dedicantse á la composició, l' any 83 trobantse á Barbastro, va estrenar una missa seva escrita en *sol major*.

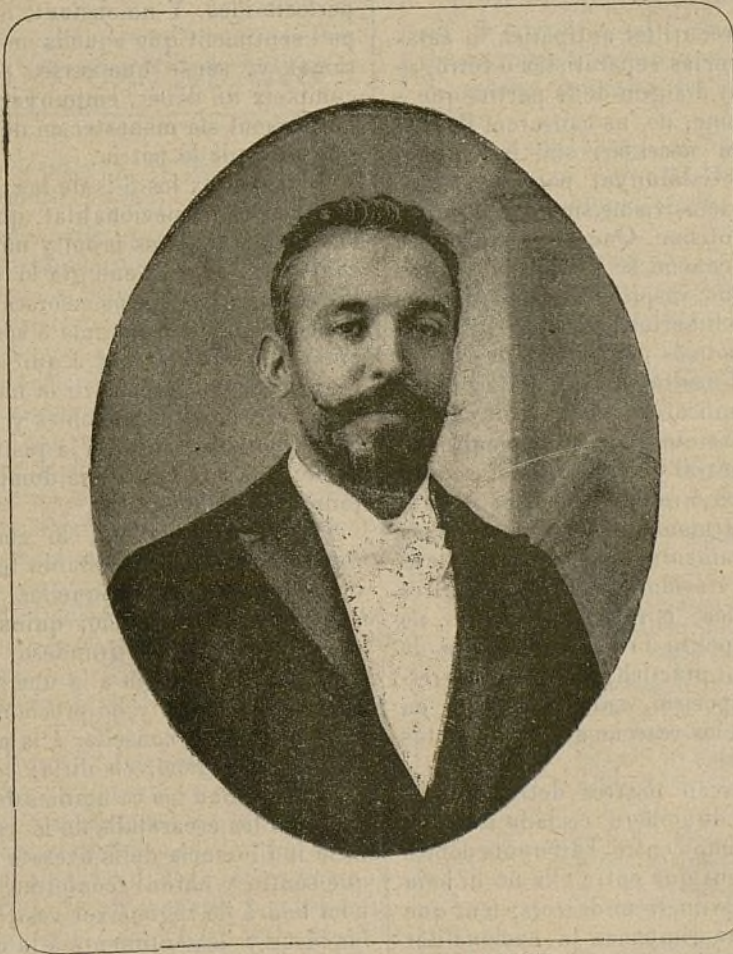
Va escriurer varias pessas musicals, entre ellas un coro á quatre veus que va ser premiat en un certamen de Manresa.

En 1886 va obtenir escriptura per Mallorca com á segon mestre de una companyia de ópera italiana. L' any següent ja va dirigir com á primer mestre en la ciutat de Girona y desde allavors ha estat en diferents teatros obtenint generals aplausos.

Lo mestre Bosch s' ha dedicat especialment á la composició de pessas que li han

valgut importants premis en distints Certamens.

Son himne *A la fraternidad universal* va ser premiat á la Coruña; son coro *La cansó de 'ls fusters*, á la Bisbal; son *Coral para tres voces de niños y acom-*

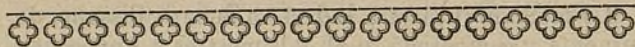
D. EUSEBI BOSCH HUMET

pañamiento de orquesta, en Valencia; altres dos, en Menoul (Fransa). En Vigo fou premiat en 1891 per sa composició *Nocturno*, y en 1892 va obtenir altre premi en lo Certamen internacional de Haimaut (Bèlgica). També es composta per ell la celebrada *Marcha de las Naciones* que baix sa direcció va executar-se en aquesta ciutat en la solemne inauguració de la Exposició Universal de 1888.

Lo mestre Eussebi Bosch té diplomas de moltes é importants Associacions musicals espanyolas y extranyas, y ha guanyat per oposició la plassa de Director de la Escola Municipal de música de Sabadell, havent compost en dita ciutat son himne *Gloria a'l treball!* que durant la festa major va ser estrenat per una massa coral de trescents executants, obtenint gran éxit que augmenta sa reputació, adquirida á forsa de estudi, talent y laboriositat; bases sólidas en que descansan los coneixements musicals de un mestre que com D. Eussebi Bosch, honra á Barcelona especialment, per haver nascut en nostra capital en Octubre de 1860.

U. C. B.

COMPTES CLARS

Mentres hi haja qui procuri fer antipàtic lo catalanisme atribuintli tendències separatistas ó retrògades, ó suposantlo inclinat á algún de'ls partits que 's nodreixen en lo centralisme, no 'ns cansarem de repetir, tantas vegades com necessari sia, las rahons que tenim los amants de Catalunya, pèra allanyarnos de tots ells, no per exclusivisme sinó per dignitat, no per odi sinó per patriotisme. Que se restitueasca á nostra terra lo que únicament se li usurpá, y qualsevulla que sia 'l partit que, inspirantse en sentiments de justícia y de veritable llibertat, deixi de tractarla com se tracta á un país sotmés per la forsa de las armas, pòt estar segur de'l nostre agraïment y de la nostra adhesió. ¿Qué significaria pèra Catalunya autònoma, pèra Catalunya reintegrada en la plenitud de sos drets, que 'l poder central fos absolutista, conservador, lliberal-monàrquic ó republicà? Com nostres avis visqueren en pau y armonia ab los reys mentres aquestos, fidels á sos juraments, respectaren las lleys y 'l drets de la terra, hi viuriam nosaltres, mentres la monarquia ó la república, 'ls reys ó presidents, no intentessin tallar la mes petita branca de'l arbre de nostras llibertats. L' esprit práctic, lliberal, progressiu y refractari á tota imposició, suraria sempre en 'questa terra, sobre totas las reaccions y sobre totas las utopias gubernamentals.

Cal que se 'n persuadescan nostres detractors: lo regionalisme es la forma de govern cridada á estranyer los lassos de la germanó entre 'l diferents pobles de la península ibérica, fent que entre ells no hi haja explotats ni explotadors, primers ni darrers; fent que de 'l aplech de regions que componen la nacionalitat espanyola, aclaparadas per 'l esperit absorbent y centralisador de las dinastías estrangeras y—¡vergonyós es dirho!—per governs que blasonan de lliberals, ne surti una Espanya próspera, una Espanya forta, una Espanya respectada, una Espanya, en fi, digna de ocupar un lloch preeminent en lo concert de las nacions civilisadas.

¡Y 'ns diuen separatistas! ¡Y creuen possible marcarnos ab lo estigma de filibusters! Mes ¿quins són los que ho diuen? ¿quins los que aixó pretenen? Los que creuen possible ter estimar la unió per la violencia; los que en sa superbia imaginan que degradant á las parts pòt enaltirse 'l conjunt. ¡Quina aberració! ¡Y qué fatals han sigut los resultats. ¡Prou saltan á la vista de' l mes obcecado, contemplant l'estat polític, administratiu y, sobre tot, l'económic de aquesta nació desgraciada!

Rahó poderosa es aquesta pèra que no reculem ni un pas en nostres nobles propòsits. En va procurarán, (deya en un articlet que vaig publicar temps ha en un setmanari regionalista), disfressar aquesta tendència ab lo vel de' l patriotisme. La experiencia ha demostrat en tots temps que 'l amor á la patria natural no es contrari a' l de la nacionalitat. ¿Deixaren per ventura de ser valencians, mallorquins, aragonesos, catalans, los pobles confederats que formaban la gloriosa Corona de Aragó?

Lo pastor que passa tranquilament la vida en las devesas de una regió qualsevulla, encara que sia la dominant, sempre estimará mes lo llogaret en que nasqué, ahont transcorregueren los dias de sa infantesa, y ahont té concentradas totas sas afeccions, que la espléndida capital, centre de las ambicions y camp de batalla ahont bregan constantment los homes que en sa superbia 's creuen árbitres de la sort de' l país; mes que á la nació de que apenas ne té una imperfecta idea. Y no obstant, lo pastor si arriba 'l cas, pe' l sentiment que aquells monopolisan, deixarà son ramat y, sense queixarse, ab la convicció de que compleix un deber, empunyarà un arma y la esgrimirá ahont sia menester en defensa de' l honor y de' ls interessos de la patria.

Així mateix los fills de las regions históricas que componen una nacionalitat, quant mes amor senten envers lo que 'ls es propi y natura', mes enalteixen lo conjunt, y ab mes energia lo defensen quant arriba la ocasió, y de' ls seus esforços ne resulta sempre beneficiat, puig qui no ama á son poble nadiu no pòt amar á la sua regió, y á qui es indiferent per la sua regió ¿qué pòt importarli la nacionalitat?

La vera unió de' ls pobles y la estabilitat de las nacions ha de ser obra de la justícia y de' l mútu respecte; no de la tendència dominadora de uns en perjudici de' ls altres.

La nació, aixó es, lo conjunt de las distintes regions históricas, res ha de témer de 'l amor á la terra de cada una de aquellas: ans n' ha de esperar una saludable emulació, quins fruyts serán la sua prosperitat y la sua grandesa.

Així m' ho diuen á la una 'l cor y la intel·ligencia: així ho crech y hó proclamo.

Si hagués de consellar á' ls pobles que 's troban en semblant condició, 'ls diria:

—No temau las calumnias de' ls malévols; no us desanimen los escarafalls de' ls egoistas ó passilámines ni la indiferencia de' ls avesats á la servitut. Dihent lo que sentiu y obrant conforme ab lo que digau, tot hom haurá de regonéixer vostra llealtat. Subordinar las ideas y 'ls sentiments á la conveniencia, es impropio de' ls caràcters virils: deixeuho pe 'ls mercaders de la política.

JOSEPH CORTILS Y VIETA.

(De *El Sanpolench*)

¡Gloria a'l treball!

Lletra de 'l imne posat en música per D. Eusebi Bosch

¡Gloria a'l treball, qu' al home dignifica
y un llás d' amor de pol á pol extén:
ab son esforç la terra fructifica;
á son alé s' enlayra 'l pensament!
¡Gloria a'l treball, qu' ostenta en sa bandera
los lemas sacrossants de amor y paul
Ell a'l Progrés empeny en sa carrera
y trenca las cadenas de 'l esclau.

Romp de 'ls itmes las resclosas
entre ardors caniculars,
perque 's besin amorosas
las onadas de dos mars.

De la terra en las entranyas
descubreix los richs filons
y forada las montanyas
perque encaixin las nacions.

Ell los pobles regenera
a'l dols crit de germandat
y ab la branca d' olivera
brinda pau y llibertat.
Sa bandera es santa y noble
y á tothom dóna abrigall.
Cantem sempre, fills de'l poble,
¡gloria, gloria al sant treball!

MANEL RIBOT Y SERRA.

ESTRENOS CATALANS

L' intrusa, obra dramática de M. MAETERLINCK,
traduhida per D. POMPEYO FABRA.

En una original festa artística organitzada diumenge dia 10, en Sitges per iniciativa de 'ls propietaris de *L' Avenç* y en la que van pendre'hi part important los Srs. Rusiñol, Casellas, Llorens y Rius, Morera, Fabra. Bota y altres personas distingidas, va celebrar-se una funció teatral en lo Prado Suburense, y en la tercera part hi figuraba la representació de la obreta *L' intrusa* que era una proba atrevida de uns que senten amor per l' art modern.

Hem tingut ocasió de lleir la magnífica traducció catalana feta per D. Pompeyo Fabra, y en honor á la veritat nos plau dir que es un treball concienzut lo que 'l traductor presenta.

Lo que no podem admétre es la pretensió que tenen los que volen fer entrar nostre teatro per la vía d' un modernisme que no resultarà si á tal fi 's valen de produccions com la de 'l sabi escriptor Maeterlinck.

Desd' ara afirmem que *L' intrusa* no será ben compresa pe 'ls públics en general, sino solament per las personas intel·ligents. És més: *L' intrusa* no encloa mes que una idea simbólica, en lloch de una acció propiament dramática. Lo diálech, (ó espressant-nos millor la conversa), dit ab senzillés y sense la intenció necessaria pera que l' actor logri ferlo penetrar fins al cor de l' espectador, se fa pesat y monótono, y 'l poch moviment que té la obreta no vé á cás, perque quant s' espera á la germana de 'l pare y de 'l oncle y 's presenta la minyona, la aparició d' aquesta no té cap objecte interessant,

La idea que 's vol expressar, de que l' avi cego hi véu mes clar ab los ulls de l' ánima que 'ls demès personatjes ab los ulls de 'l rostre, está desarrollada

d' una manera incomprensible per la generalitat de 'ls que no escoltin la representació en aquest sentit determinat, y com no hi ha acció, ó millor dit trama dramática, són casi sobrats la major part de 'ls interlocutors. ¿Per qué s' han de menester totes tres no-yas? ¿á qué ve la presentació de 'l pare y l' oncle, quant ab un d' ells bastaria pera demostrar la ceguera moral de qui hi véu materialment? Volem créuer que l'autor los coloca allí pera donar animació y vida á l' obra; pero la vida escénica no hi es, lo qual es causa de que tampoch hi hagi prou interés.

Si en cambi d' aixó oferís *L' intrusa* alguna nevadat, menos mal; mes la situació culminant está preparada ab móls recursos de 'l convencionalisme, valentse l' autor d' efectes de lluna, de la mitja nit y de la silenciosa presència de la Germana de la Caritot pera que aparegui solemne 'l final, que tampoch es nou en lo teatro catalá, puig sembla calcat tot ell en lo drama *Digna de Déu*, estrenat en 1867, y recorda lo desenllás de *Misteris de 'l mar*, de 'l Sr. Vancells y Marqués.

Aixó no obsta pera que la terminació siguiés de emoció intensa, y que arrebatats per ella 'ls espectadors, aixecats de las butacas per l' entusiasme, aixordessin ab bravos y aplausos. Ja hem dit que 'l públich era selecte, qu' era d' amichs y á més estaba preparat d' un modo esquisit per un discurs de 'n Rusiñol qu' es verdaderament notable.

Fassi's la representació en altres circumstancies y no es duptós predir que 'l resultat sería diferent y demostraria que van errats los que intentan reformar la escena catalana pe 'l procediment inaugurat á Sitges.

L' intent, ab tot, es bo y digne d' aplauso, y sols per atrevir-se á practicarlo mereixen enhorabonas los ilustrats catalanistas de *L' Avenç* y quants los secundaren.

Y ara dispensin ells, l' autor y 'l lector la manera ab que hem jutjat *L' intrusa*, de Maeterlinck com á producció innovadora.—P. DE R.

BALLANT

PROGRAMA

En lo ball la vaig conèixer;
hermosa com ella sola;
vaig saber que 's deya Lola
y qu' estaba per merèixer.

Romp lo vals; la vaig á tréuer;
m' allarga 'l seu bras bufó
y un vals ballem tan rodó,
que allí hi havia que véuer;
¡Quin goig féyam ella y jó!

Vè després l' americana,
lo ball mes encisador:
li comenso á fer l' amor
y... sa careta galana
va canviar-se de color.

Vè la mazurka y marxaba
la cosa d' alló mes bé;
puig mentres jo li parlaba
ella sonrient contestaba;
—¡Qu' está de broma vostel!

Lo nostre amor continuem
tot ballant ab calma 'l schotis,
y ab tanta afició parlem...
que si agafats bé no estem
nos fan anar de bigotis.

Los rigodons van vení
y poch á poch li vaig dí
casi ja d' amor cegat...
lo que pot di 'l mes pintat
trobantse en un cas així.

Seguint de 'l compás la orquesta
ballem la polka saltada;
de sa boqueta agraciada
demano un sí, y per contesta...
va dar-me una trepitjada.

Vè 'l galop, y com s' estila
dar voltas á gran carrera,
li tocan la cabellera
li fan caure' y... ¡quina fila!
¡Era calva com S. Pere!

J. STARAMSA

REVISTA D' ESPECTACLES

Tívoli.—*Lucia di Lamermour*.—Mereix aplauso 'l popular empresari D. Ignasi El'as que sempre troba la manera de satisfer á la concurrència que freqüenta 'l més espayós de 'ls teatros d' estiu.

No he han acabat las funcions de sarsuela, que tant han agradat a'l públich, ha organísat una companyia d' ópera italiana que promet fer una brillant temporada.

La primera ópera que s' ha cantat es *Lucia* de qual execució en conjunt no parlarem per ser coneguts casi tots los artistas. Sols hem de dir que ia triple Srta. Landy va ser molt ben rebuda, conquistantse generals aplausos, puig te bona veu, bon estil y altrás excelents qualitats.

Resultat: un éxit y un plé.

Novedats.—*El Húsar*, sarsuela en tres actes y quatre quadros.

L' obra está ja jutjada favorablement. Resta avuy dir que 'l nou quadro de las maniobras ha agradat molt, per la precisió y esmero ab que es executat y per la esplendides desplegada en sa presentació.

La empresa es també á cárrech de 'l Sr. Elíes. ¿Saben que significa aixó? Senzillament que 'l local está molt concorregut y que las maniobras durarán molts días.—P.

Teatro Circo Espanyol.—Han alternat ab *El rey que rabió*, las conegudas produccions *El mismo demonio* y *Las campanas de Carrion*, 'sent la primera passable tocant a'l desempenyo, no mereixent aquest calificatiu 'l de la segona. ¡Cuidado: si 'n són d' atrevits los propagadors de las funcions per horas! Creguin, fassin tot lo bè possible, las obras petites, y déixinse de las grans.

La reprise *¡A ti suspiramos!* ha sigat reformada, ridiculísant á alguns teatros, cosa que no deixa de produhir bastant mal efecte.—R. O.

Alcázar Español.—Inauguració 'l día 8 de 'l corrent.

Dos éxits va conseguir la companyia dramática que dirijeixen lo galán D. Vicens Miquel y 'l graciós D. Lluís Millá.

Carlota de S. Albert y *La Dolores* proporcionaren ocasions de lluhirse y molts aplausos a'ls artistas. En *La Dolores* va distingirse 'l nou galán jove Sr. Coll y va fer una bona protagonista la dama Sra. Amparo Salvador.

Forman la citada companyia, que ha estat directament contractada pe'l duenyo de 'l local D. Baldomero Franch y l' administrador D. Joan Llissas, las

Sras. Salvador, Esperansa Miquel y Agudo, 'ls senyors Miquel, Millá, Serradó, Coll, Morera, Fernàndez y altres artistas, alguns d' ells perteneixents á la secció lírica organísada per' variar lo programa de las funcions cada tarde y vespre.

Tambe han lograt aplauso las pessas catalanas *Un nivól de pás*, *Sebas a'l cap*, *A la prevenció* y *Cúra de moro*.

Teatro Principal (Gracia).— Dissapte debutareu duas companyias (drama y pantomima) que, la vritat, valia mes... que se'n haguessen anat... *con la música á otra parte*.

Eran tres quarts de 10 quant aixecaren lo teló ab concurrència escassa; pero molt escassa. La primera de ditas companyias representá 'ls dramas *El Arcediano de S. Gil* y *El Vengador*, qual execució 'ns va satisfer molt poch, en particular la de 'l primer que va ser desastrosa, venintnos molt de nou puig en ella hi prengué part algún artista que molts voltas l' hem aplaudit. Després d' un intermedi interminable, tingué lloch l' estreno de la pantomima *El corazón de un bandido* que no va ser ni pantomima... ni *Cristo que lo fundó*: no va ser mes que un bullit, com se diu vulgarment. Sort van tenir de la escassés de concurrència: sino prou hauría acabat com lo rosari de la aurora.

¡Ah! ara que hi som; ¿d' ahont la van tréurer aquella orquesta? ¡alló semblaba un agregat de boigs! —R. M.

PARENTS Y CONEGUTS

Tinch un germá filipino
y un altre qu' es mallorquí;
mon nebot es granadí
y l' meu sogre crech qu' es xino.
Tinch quatre oncles: portugués
lo gran, l' altre es asturiá
y es un farreny catalá
lo que fá l' número tres.

Lo quart es un brasilenyo;
casat ab una italiana;
sa mare diu qu' es cubana
y son pare malaguenyó.

Además coneix á un noy
nebot de 'l cusí d' un moró
y á un altre gras com un toro
que son oncle es de S. Boy.

Además coneix á un rús;
inglesos, lo menos vint....
Pro no vull anar seguint
perque 'm dirán andaluz.

AURELI LÁCASA.

REPERTORI PERIODÍSTICH

Un llibre publicat á Lóndres sobre la gran qüestió social, reasumeix l' assumpto de la manera següent:

L' home es pobre;

O perque no vól treballar, ó perque no 'n sab, ó perque no pót, ó perque ab son treball no guanya prou pera cubrir las sèvas necessitats.

¿Qu' ha de fer la societat?

En lo primer cas ferlo treballar; en lo segon, ensenyar-hi; en lo tercer, sostenir-lo ella; en lo quart, disminuir las necessitats ó aumentá 'ls havers.

¿Cóm se resoldrá aixó?

Lo cas primer per la justícia; lo segon per la instrucció; lo tercer per la caritat, y 'l quart per la conciencia.

REPERTORI DE FORA

Mataró 11 de Septembre.

Divendres festa de la Mare de Déu, feren la comedia *La Parentela* ab bon desempenyo y escassa concurrencia. Dissapte 'l Sr. Capdevilla va fer lo benefici en «La Constancia», dedicantlo á tots los socis per medi d' un gran quadro molt artístich fet d' un jove mataroní. Los socis van ferli un regalo consistent en un caixó de puros y alguns retratets de 'ls que circulan *per tot tránsit*. La funció que va escullir es *L' hereuheret* y 'l Sr. Capdevilla recitá 'l monólech *De Pelayalls á Barcelona* que va ser ben aplaudit, y per últim *Tres y la Maria sola*.

Ahir en Euterpe la companyia va fer la comedia *La Bruixa* en que 'l Sr. Martí 's distingí molt, com la senyora Monner. Per pessa *De'l ou a'l sou*, dirigida pe 'l Sr. Goula.

Es llástima que aquesta companyia acabi, que 's pót dir que se 'ns acaba la corda de'l bon humor!—E. R.

Vich 12 de Septembre.

Terim aquí la companyia de 'l galán D. Emili Graells que ha posat en escena 'l drama *Santa Isabel, Reina de Hungria* y la pessa catalana *Mala nit*.

En la representació van pèndre'hi part, obtenint aplausos las Sras. Grau y Riego y 'ls Srs. Graells, Marcet, Ferrer y altres actors que van satisfacer a 'ls espectadors.

Sembla que no tardará en donar á conèixer la renombrada sarsuela *El Rey que rabió*.

Veyam si, com es de desitjar, podrán fer bona temporada.—G.

Vilafranca de 'l Panadés 10 de Septembre. (1)

Ha passat la festa mjrjor d' aquesta vila ab lo burjit y gatzara de costum.

En lo Tivoli 's posá en escena *La Favorita* hábilment interpretada, en especial per la distingida contralt senyora Juliá, que ratllá á gran altura en alguns passatjes, y per part de 'l Sr. Sotorra, tenor dotat de bona veu.

Lo segón día una dolenta companyia de sarsuela representá *Miss Helyett* que no val la pena de ferne menció, obligantme á parlarne un detall graciós en extrem.

A 'l acabar-se 'ls rigodóns de'l primer acte, 'l públich demaná ab gran insistencia la repetició. Dònchs bé; entre 'ls aplausos de 'l públich s' hi deixá sentir un crit de *¡fuera!* donat per un subjecte qu' no pót alzar la veu en materia de moralitat.

Unas preguntas apart.

¿No s' ha convensut encara la empresa de que 'l públich se va cansant de 'l abusos que 's cometen?

¿No s' ha convensut encara de que aquest abús portará per resultat que 's tinguin de tancar los teatros de Vilafranca per falta de concurrencia?

Aquestas preguntas las faig atenent a 'l excessiu preu á que 's posan la localitats per' anar á *admirar* companyias de á 15 céntims la entrada.

Lo mateix día a 'l Centre Català Vilafranquí tingué lloch la distribució de premis de 'l *Certamen literari*, havent guanyat la flor natural D. Claudi Planas y Font qui elegí Reyna de la festa á D.ª Monserrat Gabarró.

Segons se diu, durant la temporada tindrà la companyia d' aficionats d' aquesta vila á son càrrech lo teatro Centro de la Unión.—M.

VERSOS

(A UNA AMIGA)

Vares dir-me si voldria
ferte alguns versos, y jo
vaig contestarte que no,
dihente que no 'n sabia.

(1) Per causas involuntarias a 'l que la suscriu, no pogué enviar-me mes aviat la present correspondencia.

D' aixó ja fa temps, m' aymia;
mes avuy, no sè perque
sense que tu 'm diguis ré
sento tal afany d' escriurer
que voldria tan sols viurer
pèra complaure't pogué.

Si, si, puig fins a 'l present
no havia observat encara
ta preciosíssima cara
que sembla d' angel talment,
ni ton cabellet lluhent
com l' or, ni tas dents divinas,
ni tas duas negras ninas
que ab sa mirada traidora
sento qu' a 'l cor á tota hora
se 'm clavan com dos es-pinas.

Sento que com una manxa
lo meu cor ara palpita
y á ferte versos m' incita.
Encar que fassi una planxa
llenso 'l mar de l' art ma llanxa
d' inspiració no mò't sana,
y estaria una setmana
y duas si convenia
per' tréurer la poesia
que ton cor tant me demana.

Si; sols parlaré de 'l riu,
de 'ls aucells, de 'l corp, de 'l bosch,
de 'l que passa a 'l ferse fosch
dessota 'l fullatje ombriu;
de si fa caló á l' estiu
y a 'l ivern un fret glacial...
Pro no, no es aquet, formal,
lo millor procediment
per' esplicar verament
los sufriments de 'l mortal.

¡Fora versos impregnats
de tendresa y hermosura;
fora lo riu que murmura;
fora los núvols rosats;
fora 'ls perfums delicats
de las tendríssimas flors;
fora los constants remors
de 'l vent que dú desventura,
y escoltem la grata y pura
cansó de los nostres cors!

J T y R.

REUNIONS PARTICULARS

ESQUERRA DE 'L ENSANXE.—Diumenje van representar la comedia *Caerse de un nido* y desseguida *Aucells*; pero no crech que haguessin *caygut* aquests de cap niu, perque eran *de paper*. De tots modos no va *caurer* de son y 'ls executants ni menys van relliscar: per' aixó es precís dir qu' aquests foren la Srta. Santana y 'ls Srs. Paladarias, Paré, Aldaz y Sala, no los cás que a 'l cap y á la fi oigués jo 'l que *caygués*... en desgracia de 'ls socis d' aquest centre.—A. R.

CIRCOL RECREATIU DE LA DRETA DE 'L ENSANXE.—Dissapte, benefici de 'l actor cómich de la casa D. Enrich Verdiell, comensant ab la comedia en dos actes *El padrón municipal* que, encare que podia mitj anar, hauria resultat mes si tots los tipos haguessin sigut caracterisats com mana Déu... y l' obra. En ella s' hi distingiren la Srta. Varela y 'ls Srs. Serrat (J. M.), Marata, Catalá, Biosca y 'l Beneficiat.

Tambè 's representá la sarsuela *Carracuca*, de la que 'l Sr. Verdiell va treure'n bastant partit, pero algú no estava per músicas.

La novedat de la nit era l' estreno de 'l passatemp titulat: *A ca 'l pintor*, que no tè altre objecte que pre-

sentar una colecció de tipus diferents, la majoria d'ells molt acertats per los que 'ls desempenyaren, en especial la Srta. Varela que va tréurer una ex-xinxà que no hi havia mes que véurer.

A 'l final foren tots molts aplaudits, junt ab l' autor de dita obreta, nostre amic D. Joseph Asmarats. —B.

FOMENTO PROTECTOR (*Gracia*).—L' anterior diumenje s' hi representá la comedia titulada: *Al altre món*, la qual se diferenciá en molt de la funció anterior en quant a 'l desempenyo. Estigueren á bona altura tots quants hi prengueren part, distingintse 'ls Srs. Vila (J.), Travería y Laverna y la Sra. Guixé.

A continuació 's posá la pessa *L' Infanticidi*, distingintse en lo desempenyo la Srta. Llovet y 'l senyor Cufi. La concurrència era molta. —D.

CASSINO ARTESÁ (*Gracia*).—Diumenje s' interpretá *La clau de casa*.

La Sra Rodés en lo paper de *Marta*, ab sos detalls tan especials, va fer ls delicias de 'l públich; poguent correspondrer aquest mateix elogi a 'l Sr. Soler en lo paper á son cárrech.

Lo Sr. Camps, féu un pare de molt bona pasta.

Villar, Cabré y Ferrán, també coadjuvaren a 'l éxit.

Va notarse, no obstant, alguna deficiencia.

En la obra expressada, hi debutaren dugos *damas*, que no satisfieren; per lo menos la una. —J. B.

LA ALIANSA (*S. Gervasi*).—Agradable en extrem signé la vetllada cómic-hírica que doná aquesta societat ab motiu de la festa major.

Tant la part de concert com las duas obretas representadas. obtingueren una execució acabada y sos intérpretes molts y merescuts aplausos de la apinyada concurrència qu' omplí 'l local. També estigueren concorreguts los balls donats dilluns y dimars, abundanthi vistosas y elegants senyoretas. Lo saló, ricament adornat, produhía gran electe. —R. M.

SALON ARABE.—En aquesta societat se posaren en escena últimament las obras *La careta verde* y *Lanceros*, las quals foren de l' agrado de 'l públich, per l' acert en lo desempenyo, principalment per part de 'l Sr. Juez que 's portá com un bon artista secundantlo las Srtas Viller y Domínguez y un' altra de qui sentim molt no saber 'l nom. Los Srs. Tutut, Roig, Pieri, Román, Torra, y García, també estigueren bé.

LA LUZ DEL PORVENIR.—Esculliren diumenge passat 'l jugaet en un acte *El novio de D.ª Inés* y la sarsuela *Los baturros*; pero no mes 's vá pogué representar *El novio de D.ª Inés*, per falta de un de 'ls aficionats. Lo desempenyo regular.

ATENEO PORVENIR.—Lo día 8 's va representar lo drama *El gran galeoto*, dirigit pe 'l Sr. Lara: desempenyo regular, excepte 'ls Srs. Arujeda y Fábregas que obtingueren alguns aplausos ben merescuts. A mes de 'ls que havem ciutat hi prengueren part las Srtas. Lara y Zamora y 'ls Srs. Lara, Portabella y Fernández. —S.

SALÓ DE DESCANS

—A últims de 'l mes comensará la temporada de 'l teatro Romea, ahont s' estrenarán algunas obras catalanas de las quals tenim bonas noticias. Entre

aquestas n'hi ha una de 'l reputat autor D. Frederich Soler, titulada: *Lo cap de 'l Rey*.

Tambe están destinats á aqueix colisseu la producció *La princesa Madalena*, de 'l ja celebrat poeta don Ernest Soler de las Casas y 'l saynete *La viuda boja* ó *L' safreig de la Riera baixa*.

—La dama jove Srta. D.ª Concepció Galcerán ha deixat de formar part de la companyia de 'l senyor Tutau.

—La companyia dramática de Novedats que l' acreditat empresari D. Salvador Mir tè contractada per 'la temporada que ha de comensar en Octubre, es numerosa, y en ella hi figuran las aplaudidas actrias Sras. Ferrer, Palá, Sala, Fontova y Morera, y 'ls galans directors Srs. Simó y Borrás, los Srs. Colomer, Daroqui, Virgili, Guitart, Pigrau, Parera, Odena, y altres molts.

La empresa tè aceptadas produccions de Guimerá, Riera y Bertrán, Ubach, Colomer, Gumá y varios altres distingits escriptors de nostre teatro modern, proposantse que 'ls estrenos alternin ab espectacles castellans entre 'ls que conta presentar la nova producció *Los hijos del Capitán Grant*.

—Han comensat obras de reforma en Calvo-Vico, á fi de construir una galeria que millorarà l' especte de la sala y augmentará molt la cabuda en días de plé.

La nova empresa de 'l Sr. Tutau tè ja organizada la companyia, quinas parts principals són las senyoras Mena, Llorente, Delhom, Verdier y Solá, junt ab los actors Srs. Oliva, Parreño, Serrallara, Guilemany, García, Llibre, Montero y alguns que completan lo quadro.

—Lo conegut representant D. Narcís Pon está formant companyia comich-hírica destinada á donar funcions aviat y durant l' iveren en lo teatro Zorrilla de Gracia.

—Lo galán D. Francisco Tressols arreglará funcions pèra 'ls teatros de Mataró y Vilassar.

—A Badalona hi anirà una companyia baix la direcció de 'l primer actor D. Manel Panadés, haventhi escripturats ja las Sra. Abella, Srta. Marta Panadés, Srs. Rojas, Fages, Marqués, etc.

—Ha tornat de Olot la companyia de vers que hi treballaba, Lo director D. Pere Riutort ha marxat ja á Valencia: los demás artistas són aquí Barcelona.

També ha vingut la companyia de Banyolas.

—Lo Sr. Tutau, director y empresari de 'l Calvo-Vico durant la vinent temporada, ha admés un drama de 'l Sr. Guimerá, titulat: *Marta Rosa*.

—En la llista de la companyia de ópera de 'l Tívoli hi figuran la soprano Sra. Barlabío, la contralt Srta. Margarida Juliá, 'ls tenors Brotat, Sotorra y Blanch, lo barítono Mestres, baixos Miró y Campins y 'ls mestres Petri y Ayné, tots ells catalans.

—D. Joaquim Rubió y Ors, D. Mariano Aguiló, lo Revnt. Jacinto Verdaguier y D. Joseph Balari, presidits pe 'l Sr. Bisbe de Vich, formarán lo Jurat pèra designar las composicions dignas de figurar en Corona poética dedicada á Nostra Sra. de Ripoll.

Las composicions poden enviarse fins lo día 24 de 'l corrent.

—Hem tingut ocasió de llejir la comedieta en un acte *Un' altra sogra*, de D. A. Coma qui va tenir la

atenció de remetre'n un exemplar á la Redacció. Dita obra demostra las bonas qualitats que té l' autor escrivint pera la escena.

També hem rebut un exemplar de *Los hijos de don Silvestre*, jaguet castellá escrit ab molta soltura y ab galana y fácil versificació per D. Joan Fábregues y Sintes, de Mahó, y *Piedra de toque*, sarsuela de 'ls Srs. Guitart y Guiteras, editada per l' actiu arxiver Sr. Pérez Pol.

—Lo Jurat de Bellas Arts de la Exposició de Xicago, ha premiat a'l distingit artista D. J. Ll. Pellicer paisá nostre, per las notables acuarelas quo va remetre á dita Exposició.

—Los diaris de S. José de Costa-Rica elojian á la companyia Palmada que ha debutat ja en aquell país. Un de 'ls artistes més celebrats, á mes de 'l Sr. Palmada, es lo jove artista genérich D. Francisco Periu, de qui fan tantas alabansas, que hi ha periódich que diu que se li hauria de tréurer la i de 'l apellido, y aixís dientse *Périu* s' expressaria millor que té valor com l' or.

—Nostre amic D. Joseph Guitart s' ha encarregat de la sastreia antiga nomenada «de 'l Ros» y establerta en lo carrer de S. Rafel, 16, 1.er Lo nou duenyo está restaurantla de 'l tot y confecciona molts trajos nous, en especial trusas pera servir bé 'l drama *D. Juan Tenorio*.

—En la societat «Clarís» ab un plé á vessar, va tenir lloch la representació de 'l aplaudit drama catalá *Lo ferrer de tall*, obtenint un triomfo colossal, tots quants hi prengueren part. ¡No 's pót demanar mes, á aficionats! Tan la Srta. de las Morenas, Roel, Gassó y Amigó rivalisaren á posar en bon terreny la obra de 'l gran Pitarra, portantho á cap, en particular la Srta. Amigó que feu un *Manxaire* hasta allá. ¡Vaja, que ab aquell *aprenent ferrer* tan rebuló, qual-sevol ferretayre s' hi salva. ¡Y de 'ls Srs. Pages (J.), Bars (E.), March y Bové (E.), que 'n direm? Sencillament, que acompanyaren divinament á las senyoras, distingints en especial lo primer de 'ls dits senyors, que en lo patje *Arrial*, hi estigué molt bé.

—En la societat «La Africana» á benefici de 'l jove Joan Izquierdo, van posarse en escena diumenje á la nit *Los zangolotinos*, *Chateau Margaux*, ¡*Tío... yo no he sido!* y *Echar la llave*, alcóntsanthi aplausos tots quants hi prengueren part, en particular la simpática Sra Albert. La entrada bona y la *bandeja* regular, sobre tot aquell angelet que formaba part de la presidencia. ¡Y que 'n valia de rals!

SECCIÓ OFICIAL

Societat civil Lo Teatro Catalá, companyia anónima.—Se convoca Junta general extraordinaria que tindrà lloch dijous 21 de l' actual á las 9 de 'l vespre, á fi de tractar assumptos interessants.

Barcelona 14 de Septiembre de 1893. — *Per la societat, son Administrador, Joan Perelló y Ortega.*

CAVILACIONES

XARADA

¡Qué infelís! L' aymo jo y no 'm *hu* dos tres.
Nostra *total* fa temps que ja s' ha fós.

Ella així ho va volguer. ¡Qu' es doloros!
Que 'l *hu*, a 'l dirm'ho, semblaba m' arrenqués:

¡Y l' estimo de *hu* malgrat lo que es!
Per 'xó corro y la busco sens repós;
pero de tot aixó no 'n trech pas *dos*,
¡Oh! l' hauré d' olvidar. Si; valdrá més,

Pero ¿qué dich? ¿puch ferho per ventura?
¡Ca! ni puch ni podré de cap manera
¿Que faré, donchs, en tanta desventura?

Dos, ja lo suicidi sols m' espera,
y malehint á la beldat perjura
vaig á morir llessantme d' un *tercera*

A. PALLEJA

TARJETA

Srt. Adelaida Carbó

Formar lo titol d' un drama castellá.

J. NAVARRO

TERS DE SÍLABAS

· · · · ·
· · · · ·
· · · · ·

Primera ratlla vertical y horizontal, la meva xicota: 2.ª, lo meu ofici: 3.ª, lo que tothom me diu.

A. LACASA G.

GEROGLIFICH

×

Baco

T

: : :

p 1893 a

Mr. A LLORET

SOLUCIONES

á las cavilaciones de'ls núms. 142 y 143

N 142: Xarada TEODORO—Trenca closcs: 1.^r SAN PERE DE RIBAS 2.º RIBOT, SERRA, MARTELL. —Endevinalla, AGULLA—Estrella de punts: D. NI, DINORAH, NOTARI, RAFAEL ARENAS, HILARIO, SI, O.

N. 143: Conversa BADELL—Logogrifo numérich; MONTREAL—Barrinament; COSTELLAS, ARROS, NATAS, VI

Unicament las han endevinat totas los Srs. Pal y Trocas, Pau Serenu, Roch Muxons y Bernat Xinxola.

A mes han enviat las de'ls núms. 142 los Srs. Magí Güell, M. Ventafochs, Pep Galleda, Pera Pipa, Esperampsat, A. B. C. Carguunyoli, Pau Gras, Net de Clatell, Bernat Pescaire, Simon de'ls Sol, Vent de Garbi, Palatreca, Noy de cas, Quimet Bo, Anton Pi y Joaquim Pelayo, que ja havian enviat las de'ls núms. 141 junt ab los Srs. Petarret, Navg Navg Simon de'ls ombra, Pau Bartroli, Beu Tronat, Ll. Viola y Joseph Rey.

A'ls quatre primers toca la participació a'l décim de la lotería de 'l día 30 propvinent, qual número publicarem la setmana entrant.

Déu 'ns dongui sort, per que la Direcció tindrà un altre décim.

S' han rebut 21 cupons ab las solucions exactas, menus una de ca número: los que las han remés rebrán un número cencer en cambi de'ls retallat.

A'ls impacients

Si cavilan y si acertan y envian las solucions d' avuy y las de'ls números 145, tindrán per regalo

Un exemplar encuadernat

de'ls dramas LLAS DE FOCH que donem per folletí.

Imprempta de Pujol y C.^a—Tallers, 45.—Barcelona

Botiga de calsat de **Francisco Grau**, Plassa de Santa Ana, 23.

Sastreria de teatros de **Joan Baret**, Sadurni, 14, 1r.

Taller de atrés de **E. Vidal**, Ronda S. Pau, 48.

Magatzem de pells de **J. Pous y C.**, Princesa, 13.

Arxiu de teatros (vers y música) de **A. Guix**, carrer de Tallers, 27, 2.n

Fotografia de **A. S. (Xatart)**, Carme, 3, tercero.

Botiga de robas, de **J. Rouret**, Condal, 28.

La Emperatriz, fábrica de cotillas, carrer de Escudillers Blancs, 2.

Máquinas de fer mitja, de **Narcís Doménech**, carrer de la Gran-via, 211.

Casa **Falco**, hules, artículos de goma, plumeros, etc., carrer de'l Call, 2.

La Imperial, magatzem de mobles. Nou de la Rambla, 25.

Sastreria de teatros, de E. Vasallo Malatesta, Asalto, 14.

Construcció de Teatros

SERVEY COMPLERT Y BÓ

per' guardaropias

Para informes y detalls dirigirse a 'l carrer de

Estruch, II, fusteria

BARCELONA

PERRUCAS Y POSTISSOS
de tota classe per' TEATROS

GRAN SALÓ

per afeitar, rissar y tallar cabells en la

Perruqueria de **VICENS GARCIA**

Conde del Asalto, 6, principal

Casa establerta desde 1840

ORQUESTA DE 'LS CATALANS

de la que forma part lo notable concertista de violi

senyor **BADIA**

DIRIGIDA PER

D. ROMUALDO ZUBIELLOU

Per' ajustos dirigirse

Sepúlveda, 190-Barcelona

AL BRUCH

Botiga de quadros, cromos y estampas, miralls y tot lo concernent a 'l ram de adorno, y fábrica de transparents.

Portaferrisa, 10 y Petritxol, 8, 12 y 17

Magatzem de Música, Pianos è Instruments

Joan Ayné

Fernando VII, 53.—Barcelona

SANTASUSANA

Máquinas de cusir. — Máquinas de fer mitja,

Aparatos per' pèndrer dutxas

PREUS SENS COMPETENCIA

Taller per' adobar tota classe de máquinas. Se ven á plastos y al comptat.

Carme, 33. — Barcelona

AVIS

Per no tenir lo *cliché* no surt fins avuy aquet número.

Lo próxim apareixerá dijous día 28.

A CASARSE TOCAN

Per 30 duros

un llit de Viena (matrimoni) ab somier, una calaixera ab marbre, 6 cadiras de rejilla, una taula de nit ab marbre, una de menjador, 6 cadiras de menjador y un mirall.

Además hi ha un gran surtit de tota classe de mobles. Llit de Viena y somier, 25 pessetas, y de matrimoni, 40 pessetas.

Carrer Nou de la Rambla, 25

LLUNAS ASSOAGADAS

CRISTALLS, BALDOSAS Y BALDOSETAS

DE

ORTEGA Y BADIA

Carrer de la CONDESA DE SOBRADIEL, núm. 3

TELEFONO NÚM. 1397

BARCELONA

Arxiu y copisteria

DE

FRANCESCH PEREZ POL

Roig, 24, Entresuelo

Antigüetats de Barcelona

y sas novas construccions

OBRA GRACIOSA Y SATÍRICA

Conté 42 recorts en catalá y 5 composicions castellanas

PER

Pascual Torrent Tallada

Se trobará desde dilluns de venda en los Kioscos

Preu, UNA PESSETA